

Womhaj Bóh!

Czísło 47.
25. nov.

Lětnik 10.
1900.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihičisłochczerńi w Budyschinje a su tam dostacž sa štwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Sswjedzeń semrjetnyh.

Psalm 90, 13.

„Wucz naš wopomnicž, so dyrbimy wumrjecž, so bychmy mudri byli.“

„Wy njebudzeczje šmjercze wumrjecž“, tak je czert w hadowym shtalcze něhdy k přenimaj człowjekomaj prajil. Tež dzeuša ma wón hišcze tu šamu rěč. Praji, so njeje žadny šud Boži. So po czěle wumrjecž dyrbimy, to drje wjazny šaprěwacž njemóže. Leži šjawuje psched woczomaj kóždeho, so wumrjecž budžemy. Ale so je wěczna šmjercž, so je Bože šłowo wěrne, hdyž njepokutnym a njewěrjazym hrěšnikam wěczne šatamanstwo hrosy, to wón šaprěwa. Haj, šamo š czělnym wumrjecžom czert naš wschěch džiwije šjeba. Wot wschěch wězow je nam jenož wěšte, so dyrbimy wumrjecž. Hacž my, hdyž tele ryncžki czitamny, šo hišcze do kóža lehnyčž budžemy, je jara njewěšte; haj, prjedy hacž je tole wokomiknjenje nimo, móže šłaba deška šlamana byčž, kotraž naš hišcze wot wěcznosčze džěli. Derje, to wěmy, a tola šebi kóždy w šwojej wutrobje myšli: Na tebje hišcze šmjercž čaka. Šsamo najštaršči šchědžiwž měni pschezo hišcze, so ma hišcze něšcto lětkow wěštych na šemi.

Wcy se šwojimi myšlemi a wotpohladami šo tak ša tutón šwět špuschczamy, jako by nam něčtó rukował, šo budžemy na tutej šemi š najmjeńšča što lět dokonjecž. To je džiwne czertowške šjebanje a namaka šo tola w našchich wschitkich wutrobach, šamo w žiwnych wěrjaznyh

šchescžijanskich wutrobach. Je to wothłóž štareho jebanštwu: „Wy njebudzeczje šmjercze wumrjecž“.

Duž mamy prošycž: „Šnježe, wucz naš wopomnicž, so dyrbimy wumrjecž, so bychmy mudri byli.“ Žahadlo šmjercze je ša šchescžijana šlamane psches šbóžnikowu šmjercž a šbóžnikowe horiestacze. W hinajškej myšli, hacž czert měni, je ša šchescžijana wopravdže wěra, šo njebudže šmjercze wumrjecž. Šeho šbóžnik je jemu šlubil, šo njebudže nihdy wjazny wumrjecž.

Ale runje teho dla dopomni wón šo na wěczny wótzny kraj a na tamnu šhutnu hodžinu, kotraž jeho junu š kraja žiwjenja do šwěta wěczneho žiwjenja a šwěta powjedže. Šrunje teho dla prošy wón, šo chžyl šwjaty Duch jeho wot tajšeho czertowškeho jebanštwu wušwobodžicž, na to šapomnicž, na cžož naš wschitko dopomina, na wumrjecze, kotrež je nam jenicžy se wschěch wězow wěšte. Tola wopomnjenje móže a dyrbi naš mudrych czinicz. Mudry je tón, kiž njeje ša tutón šwět šachodny, ale ša wěczny šwět živy, kiž w tym, šchtož wěczuje wostanje, šwój wótzny dom pyta, kiž njewěšte dny wužitwa, šo by šebi nješachodne šubło šawěščil, kiž wěru šdžeržuje, lubošč wopokajuje, nadžije šo trošchtuje. Mudry je tón, kiž je šo psches žiwjenje a wumrjecze do rukow a na wutrobu teho czahnyčž dał, kiž je šmjercži móž wšal a žiwjenje a nješachodnosč na šwětlo pschinješl, do rukow naššeho lubeho šbóžnika Šesom Šchryšta. To je wěšte, šo, šchtož we wěrje do njeho wotšal cžehnje, šbóžnje cžehnje. Našči morwi w Šchryštuštu wušnijeni, nješku morwi, ale šu živi.

Wichirunaj k temu „P'ni-El“, město, hdžež Bože wobliczo wobladajch, a hdžež je ho twoja duscha wumohła.

Tale studzeń běšche pschi połodnišchich Kananejskich mjesach mjes Kadešom (= Kadeschom) a mjes Baredom.

III. Schtuczka 15. a 16. Domoj ho wróćiwšchi porodži Hagar w swojim čašku byna, kotremuž Abraham po Božej pschifasni Ismael narjekny.

A Hagar, kotruž do Abrahamoweho doma w Hebronje lubosnje witachu, porodži Abrahamej byna, a Abraham, dopomniwšchi ho na Božu poručnosć, kotruž bě shonil i Hagarineje powjesće, narjekny swojemu bynej Ismael.

A Abraham běšche schěć a wóšom džešacž lět stary, hdžjemu Hagar Ismaela porodži.

(Potracžowanje.)

Šwjedžen semrjetnyh.

Khód psches pohrjebniščez.

Glóš: Mi wutrobnje ho stychče.

Dženš' sašo spominamy
Na tych, kiž w rowach spja,
Sich rowy wopytamy,
Nam woczi khlujaj,
Hdyž ho my dopomnimy,
So běchu mjes nami
Tu w sjednocženstwie žive,
Nětk row naž rosdželi.

Esu schli do Božoh' raja,
Kaž my to wěrimy,
A Bože kłowa praja,
Tež my hej žadamy,
Tam k Jesuše dom čahnyč
A tej wěcznej sbóžnosći,
S toh' hrěšchoh' kwěta stanyč,
Po seńskim hubjeństwie.

Schtož woni wschitzy běchu
Esmy my nětk na semi,
Hdyž prjedy naž tam džěchu,
My džemy sa nimi,
Nětk woni wotpoczujaj
Po prózy, hubjeństwi,
Na kwět hej nježadajaj,
Měr maja njebjeski.

Dha hladacž nětko chzemy,
Schto hu, kiž w rowach spja,
Hdyž my k jich rowam džemy,
Schto hu, kiž plakajaj?
Niž shubili hu swojich
Psches smjercž bjes smilenja,
Na rowach klecžaj drohich
A frudni žaruja.

Tu spitaj kwěrnaj starichej
Pod hórku selenej,
Niž džěćzi lubowaschtaj,
Esu sa nich staraschtaj,
Ach, nětk hu wopuschčzene
A frudnje plakajaj.
Njech budžaj troschtowane
Psches lubosčž Jesuša.

Tu spinka džěćzo rjenje,
Bě wješ'le staricheju,
We Jesušowym mjenje
Hacž k tamnom' wulkom' dnju,
Sej' wješele ho shubi,
Nětk frudnje sdychujaj,
Ta smjercž je jimaj rubi,
S nim jeju nadžija.

Tow placže bratr psches kotru,
Tu kotra psches bratra,
Smjercž je jej' i kóžu wótrej,
Kaž trawu wotžnjaja,
Glaj, Mandželskaj tak kwěrnaj
Psches smjercž staj džělenaj,
Saš' sjenocžicž ho wěrnaj
We njeby žadataj.

Tu dobry pastyr kwěrnaj,
Ssrjedž swojej wošady,
Nětk wotpoczujaj měrny,
Spi derje lub'wany,
Glaj, tudy hórka kryje
Wuczerja džěćatow,
Sa swoju prózu žněje
Měr Boži njebjesow.

Row trawny tudy kryje
Toh' spróznoh' schědžimzaj,
Njech wotpoczujaj w měrje
Wot prózy, hubjeństwa,
Je hušto Boha prošaj,
So by joh' k hebi wšaj,
Lět wjele je wón nošaj,
Esu bédžil, prózowal.

A schto dha nětko tudy
Pod knadne hórku je?
Ach, to je zušnik khudy,
Tu putnik wotpoczujaj,
Toh' smjercž bě pschewwataja,
S dala wot domišny,
Tow wotpoczujaj jom' dala,
Wot ludži sazpjeny.

Duž dženska wopomnimy,
Wschěch, kiž we rowach spja,
Esu na nje dopomnimy,
Na dnju jich smjedženja.
Ach, daj jim wotpoczowacž
D, luby Jesuša,
Hacž budžesjich jich saš' wólacž,
Pschiindž storo sbóžny dnjo!

Naš pak chžyl Božo wucžicž,
Niž hyschče živi smy,
Esu k prawej wěrje wróćicž,
Hdyž wumrjecž dyrbimy,
So bychmy sbóžni byli
Pschi Jesom Khrystušu,
So wěcznu krasnosčž měli
A krónu njebjesku.

E. Kelaš.

Wješna wójnska khronika i lěta 1870.

(Potracžowanje.)

Wójnske wopory.

Wóšom hodžin dolho běšche hrimanje fanonow wješ Kelašhausen pschetschafko. Něschto khěžow a bróžnjow běšche potjělanych abo tež spalenyh. Hyschče ho wschudžom kurjesche. Wjazy hacž junkrócž dyrbjachu němžy wojazy čeknyč, a pschezo sašo čěrjachu do přědka, hacž ho napohledku po straschnym trejpscheczu do wby dobuchu. Ale hyschče na hašach a we dworach ho dale tšělesche a kalasche. W tajkej strachocze skhori na dobo 20lětna holza w pinzy na duchu; jeje woczi ho skhmurischtaj a jeje rosum bu čěmny. Sako bludna stupi wona i pinzy a žane wješele nješwěćesche wjazy do jeje duchowneje nozy. Słaječe, kak tuta rjana Biska, prjedy tak mudra a kčěžaja, nětko jako scžen ho psched ludžimi khowa, kóždeho ho boji! To je ta wójna činila.

W jonym domje bydlesche hluchi wuj, tež trochu hlupikojt; tón salěny na ložu do měcha, hdyž drusy čěfachu. Sako ho nětko němžy wojazy do jstwy dobuchu a džiwnu kulu widžachu, wólachu woni: „Werda!“ Nicž ho njewotmołwi — wón džě běšche hluchi —, dha tšělichu do njeje a wbohi wuj běšche njebohi. — Sako běšche wješ hižo dobytaj, dyri hyschče kula do Turjez pinzy, a pjezarjez Roja mješesche pschetsčělenu ruku, stara 75lětna žonka padny pschi nej morma na semju. Wodlž Saks běšche w swojej bojoczi do khamora salěš, wojazy pak jeho namakachu a jeho tak nješmilnje pschebichu, so bě wot teho čaška čěžko khory. We Wörče chzysche 24lětny mlodženz na najstwyje i wofnjeschkom bitwje pschihladowacž, duž slecžaj jemu kula psches wutrobno, wón ležesche hyschče schěć mēšazow a wumrje. W Spachbachu stupi nan i pinzy, so by po khleb schol ja swoje hlóčne džěćzi, tam pschimnychu jeho wojazy, prajo, so je i wofnom na nich tšělak, a satsčělichu jeho hnydom. Wón pak běšche zyle njewinowaty. Jeho wboha bėdna žona je ho storo hacž do smjercze rudžila. Druheho mlodženza chzychu tež satsčělicž, ale stónčnje jeho hyschče wobhnadžichu, ale wulki smjertny strach jeho tak pschewšaj, so wón jedny džěć nadobo wumrje, wulku khudu swóžbu sawostajiwšchi.

W Langensalzbachu chzychu Němžy zylu čěrjodu muži satsčělicž, jich fruty farač pak sa nich rěćesche a jich wumoži. Ale Gunstedt? W Gunstecze je ho najrudnišcha wěž itala. Němžy na wobhdleri tufachu, so hu na nich tšěleli. Ale to ja njemóžu wěrčž. Wobhdlerjo to přejachu. Ale němžy wyschzy a wojazy pschi tym woftachu, so je ho i wofnami a i pinzow na nich tšělak. Schto móže to prawje wjedžecž? W tajkim njeměrnym čašku je wschitko móžno. A tak hu Němžy jeneho khoreho we ložu satsčělili, prajo, so njeje khory, ale so ho jenož we ložu khowa. Sedny hosčenzar bu psched swojej khěžu sakloty, jeho žona teho runja. Dwe jeho džěćzi bušchtej čěžko franjenej. Sene džěćzo je i roslamanej ruku hacž do Hagenawa čěfalo. Schto hu tute džěćzi šeho činile? Praschey ho rowy. Džiwne pak je, so ho tudy w Fröschweilera nitomu žancje schimdy nještaj, hacž runjež běšche tudy bitwa najhóršcha, a dyrbjesche ho kóždy dom wošebje dobyčž.

Wurubjenje.

Wróćimy nasche myšle sašo do Fröschweilera. Běšche na pol schesčich, jako i pinzy wulěšchmy a ho domoj wróćichmy. Božo, schto je ho tola wschitko w tutej khwili italo! Franzowsta šbita, wješ wopuschčžena — my dyrbjachmy plakacž. Durje na farje běchu rošbite, ale nutška běšche wscho w dobrym rjedže, wschitko stejesche na swojim mješče. Sako do komory stupichmy, hibasche ho něschto w čimowym kucze. Qui vive? (Schto tam je?) ho praschachmy. Sdychowanje bě wotmołwenje. Wotewrichmy wofenzy a wuhladachmy schesčoch franjonych Turkow na masanych schatach ležo. Sich napohlad běšche žakóžny. Senemu běšche kula wutrobno pschebila, druhemu žiwot rostorchnyla, tšecžemu noš a wobej woczi wotrasyła. Tak ležachu w swojej krwi a boloczi, na zylm čěle tšchepotajo. Sich wotewrjena huba stonasche: wodu! wodu! My jich i kuta wunješchmy. Sedny lešesche po wschitkich schtyrjoch na dwór hacž k bróžni, tam ho wukrawi. Druhi lehnj ho do křjedž dwora a modlesche ho po turkowsku, hacž wumrje.

Nětko šbėhny ho na drošy wulki ropot. My hebi njemyšlachmy, so móhl nowy strach na naš pschicž. Schto wjedžaj ludžo wo wójnje, kiž hu knano rjane wójnske powjedancžka čitali, ale žaneje wójny nashonili! Stejaj w khěžnych durjach. Nadobo wali ho kopiza wojakow do dwora. Woni běchu zyle storhani wot wojowanja, čzoploty a lacžnosčže. „Wy macže wino, daječe nam

